

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Факултет политичких наука

Изборном већу

На основу члана 63. став 1, члана 64, став 7. и 9. и члана 65. став 1, Закона о високом образовању (Сл. Гласник РС, број 76/2005, 100/07 - аутентично тумачење, 97/08. и 44/10. и 93/12) члана 6. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду и члана 49. став 1, тачка 3. и став 4. Статута Универзитета у Београду - Факултета политичких наука, Изборно веће Факултета политичких наука, на 12. седници одржаној 20. фебруара 2014. године, формирало је Комисију за припрему Извештаја о пријављеним кандидатима за избор ванредног, односно, редовног професора за ужу научну област Политички системи, у саставу: др Вучина Васовић, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука у пензији, др Милан Јовановић, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука и др Јовица Тркуља, редовни професор Универзитета у Београду - Правног факултета. Комисија је прегледала конкурсни материјал и у складу са Законом о Универзитету и Статутом Факултета политичких наука подноси:

ИЗВЕШТАЈ

I - О конкурсy

Факултет политичких наука Универзитета у Београду расписао је конкурс за ванредног, односно редовног професора за ужу научну област Политички системи. Оглас је објављен у публикацији Националне службе за запошљавање „Послови“ 5. марта 2014. године, број 559. Рок за пријаву кандидата истекао је 20. марта 2014. године. На оглас се пријавио један кандидат, др Зоран Крстић. Комисија је преузела конкурсну документацију и констатовала да је пријава поднета у складу са условима Закона о високом образовању и Статутом Факултета политичких наука, односно Конкурсом.

II - О кандидату

1. Биографски подаци кандидата

Др Зоран Крстић рођен је у Крагујевцу 3. октобра 1965. године, где је завршио основну и средњу школу. Основне, магистарске и докторске студије завршио је на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. У току школске 1987-1988. године обаљао је функцију студента-продекана на Факултету политичких наука. Запослен је на Факултету политичких наука Универзитета у Београду од 7. јануара 1991. године. Те године изабран је за **асистента-приправника** на предмету Савремени политички системи, а 1996. године изабран је за **асистента** на истом предмету. У периоду 1994-1996. године радио је као шеф Кабинета Председника Народне Скупштине Републике Србије. Др Крстић је 2003. године изабран у звање **доцента** за научну област *Политички системи* - наставни предмет Савремени политички системи, а 2009. године у звање **ванредног професора** за исту научну област. Кандидат говори и пише на енглеском језику.

2. Стручна биографија кандидата

2.1. *Основне студије* - Кандидат је основне студије као редован студент уписао 1985. године на међународном смеру Факултета политичких наука и дипломирао 29. децембра 1989. године са просечном оценом 9,42. У току треће године студија (1988) учествовао је са групом студената међународног смера у изради истраживачког пројекта под називом „Људска права и слободе - ставови југословенског јавног мњења“ поводом обележавања четрдесет година од доношења „Опште декларације о људским правима“. Награђиван је више пута за успех на основним студијама, а као студент-продекан, на трећој години студија, показао је изузетне резултате у организовању и представљању студентских интереса. После завршених основних студија, кандидат је као стипендиста британске фондације *Webb Memorial Trust* похађао наставу у летњем семестру 1990. године на *Ruskin College*-у Универзитета у Оксфорду.

2.2. *Магистарске студије* - Последипломске студије кандидат је похађао на истом факултету на смеру Политички системи и 16. септембра 1996. године одбранио магистарску тезу на тему „**Место и улога парламента у парламентарним системима**“ под менторством проф.др Вучине Васовића.

2.3. *Докторске студије* - Научни степен доктора политичких наука кандидат Зоран Крстић стекао је 18. јуна 2003. године на Факултету политичких наука Универзитета у Београду одбраном докторске дисертацију под називом „**Организација власти и процес демократизације у земљама Југоисточне Азије - земљама оснивачима АСЕАН-а**“ под менторством проф.др Вучине Васовића.

2.4. *Научна и наставна звања* - Кандидат је засновао радни однос на Факултету политичких наука Универзитета у Београду 7. јануара 1991. године као асистент-приправник на предмету Савремени политички системи, а 1996. године изабран је у звање асистента на истом предмету. Током асистентског стажа, кандидат је највише био ангажован у раду са студентима на извођењу вежби и припреми семинарских радова студената. У настави је користио напредне методе инсистирајући на интерактивности и припремљености као основи активног учешћа студената у овом облику наставе. Кандидат је увео и дебатне групе, симулације, тестове и друге облике наставе, којима је основни циљ био подстицање активног учешћа студентата у настави.

У наставно звање доцента изабран је 23. децембра 2003. године на Факултету политичких наука Универзитета у Београду на предмету Савремени политички системи у оквиру тадашње Катедре за политичку теорију и политички систем, а данашњег Политиколошког одељења. У овом периоду, др Крстић наставља да редовно, током оба семестра држи предавања и вежбе на другој години студија Факултета политичких наука. Укључује се као ментор и члан комисија за оцену и одбрану дипломских радова и магистрских теза.

Др Зоран Крстић изабран је 7. априла 2009. године за ванредног професора на Факултету политичких наука Универзитета у Београду за област Политички системи и изводи све облике наставе на низу предмета-курсева на основним, мастер и докторским студијама.

2.5. *Стручна и научна усавршавања* - Кандидат др Зоран Крстић је у периоду август 2004. - јул 2005. године, као стипендиста америчког министарства иностраних послова (*The Bureau of Educational and Cultural Affairs of the U.S. Department of State*) провео једну школску годину на студијама у оквиру ЈФДП програма (*Junior Faculty Development Program*). Др Крстић је боравио на државном Универзитету у Ајови (*University of Iowa, Iowa City*) на коме је учествовао у извођењу наставе на курсу „The American Presidency“ и „Comparative Politics“. На пракси организованој у оквиру ЈФДП програма (*Internship*) др Крстић је у периоду мај-јул 2005. године радио на припреми и изради силабуса за предмет Упоредна политика, под туторством угледног професора емеритуса Герхарда Ловенберга (*Gerhard Loewenberg*). Овај период боравка у САД-у др Крстић је искористио за набавку стручне литературе, као и учествовање у заједничким истраживањима са другим колегама. У оквиру припрема за одлазак у САД, кандидат др Крстић је, као *JFDP Fellow*, био учесник „2004 Moldova Training Course“ одржаног јула 2004. године у Кишињеву, Молдавији. Након успешно положених испита др Крстић је успешно учествовао у завршном раду тренинг-курса (*Capstone Conference*) са темом „Comparative democratization“.

Кандидат др Крстић је 2000. године учествовао на међународном научном семинару под називом *Oslo Summer School in Comparative Social Science Studies 2000*, са темом „The Politics and Political Economy of Contemporary Welfare Capitalism“, који је одржан у Ослу, у организацији норвешког Факултета за друштвене науке и Универзитета у Ослу, а под менторством проф. др Кис ван Керсбергена (*Kees van Kersbergen*).

Кандидат Крстић је 1998. године учествовао у раду Међународне летње школе социологије под називом „Постсоцијалистичке земље у трансформацији“, одржаној у Будви, у организацији Филозофског факултета (Одељења за социологију) у Београду. Те исте 1998. године кандидат је учествовао у раду и међународне летње школе *Savaria International Summer University* са темом „Central Europe and the European Union - Hannibal Ante Portas?“, одржаној јуна-јула у Кесегу (Kőszeg-u), у Мађарској (*Diploma*).

Кандидат др Крстић је био учесник међународне летње школе *Yugoslav-British Summer School for Democracy*, са темом „Democracy and Social Change“, одржаној августа-септембра 1998. године у Будви, у организацији Факултета политичких наука и Вестминстерског Универзитета из Лондона. У пролећном семестру 1992. године кандидат је био полазник последипломског курса „Политичке студије Европе“ који је у оквиру Темпус програма европског пројекта *European Studies in Politics* Комисије Европске заједнице одржан на Факултету политичких наука у Београду.

У оквиру професионалног усавршавања кандидат је током школске 2006/2007. године похађао и завршио обуку за тренера за политичке саветнике, у организацији „The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee)“. Кандидат др Крстић је новембра 2008. године, са темом „Institutional prerequisites of the new democracies of accession to the EU“ учествовао у раду Међународног интердисциплинарног форума који је одржан у Риму, у сарадњи са Универзитетом у Београду и Сарајеву.

2.6. *Научно-истраживачки рад* - Кандидат др Зоран Крстић има богато истраживачко искуство у теоријским и емпиријским истраживањима. Од избора у претходно звање кандидат је ангажован на следећем научноистраживачком пројекту: „Цивилно друштво и религија“, Универзитет у Београду - Факултет политичких наука. Министарство просвете, науке и технолошког развоја (2010-2014) Број: 179.008.

2.7. *Научни скупови* - У активностима кандидата значајно место заузима и учешће на низу међународних и националних научних скупова, конференција и саветовања. На научним скуповима, кандидат је подносио излагања и радове публиковане у целини. Од избора у последње звање кандидат је учествовао на следеће скупове:

- „**Future and Perspective of Democracy in the Divided Societies**“ („Будућност и перспективе демократије у подељеним друштвима“), реферат на међународној научној конференцији, „Ortodoxu and Mondialism“, Центар за стратешка истраживања националне безбедности, ЦЕСНА-Б, Београд, 22-23. јул 2012.
- „**Serbia's Relations with Greece and Albania: New Challenges and Perspectives**“ („Односи Србије са Грчком и Албанијом: нови изазови и перспективе“), реферат на међународној научној конференцији, „Improvement of Relations Between Serbia and Southeast European States“, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 8-9. октобар 2012.

- **„Security as a Condition of Democratization - Example of Sub-Saharan Africa“** („Безбедност као предуслов демократизације - пример Супсахарске Африке“) , реферат на међународном научном скупу, „Дани Арчибалда Рајса“, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 3-4. март 2014. године.
- **„State, ethnopolitics and national identity in the developing countries at the beginning of the 21st century“** („Држава, етнополитика и национални идентитет у земљама у развоју на почетку 21. века“), реферат на међународном научном скупу „Дезинтеграција држава и национални идентитет на почетку XXI века“, Институт за политичке студије, Београд, 29-30. април 2014. године.
- **„Дани Латинске Америке“**, реферат на међународној научној конференцији, „Паралелни процеси транзиције у земљама Југоисточне Европе и Латинске Америке“, Београд, 6-8. децембар 2010. године.

2.8. *Наставно-педагошка активност* - Др Зоран Крстић током дугогодишње академске и научне каријере, посебно од избора у наставничка звања на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, афирмисао се и потврдио као зрео, одговоран и врстан предавач и педагог. Његове способности у области организовања и извођења наставе на различите теме у области његовог научног интересовања, препознате су и цењене и од колега у широј академској заједници, на другим високошколским установама у нашој земљи и у иностранству. Од претходног избора у звање ванредног професора, кандидат изводи наставу на следећим курсевима:

- **Упоредна политика** - друга година основних студија, Факултет политичких наука Универзитета у Београду;
- **Политички системи земаља Источне и Југоисточне Азије** - четврта година основних студија, Факултет политичких наука Универзитета у Београду;
- **Политички системи Латинске Америке** - мастер академске студије политикологије, Факултет политичких наука Универзитета у Београду (*модули*: Политичка теорија, политичка социологија и институције и Политичко насиље и држава);
- **Institution Building and Related Project Management** - на енглеском, Интердисциплинарни међународни мастер програм - EuroSapienza „European and International Policies and Crisis Management“, Универзитет „La Sapienza“ у Риму и Универзитет у Београду;
- **Политички системи азијских земаља** - специјалистичке академске студије, Факултет политичких наука Универзитета у Београду (*модул*: Регионалне студије Азије (2008-2011));
- **Компаративни политички системи и економска транзиција** - докторске студије, Студије политикологије; Факултет политичких наука Универзитета у Београду.

Потребно је истаћи да је др Зоран Крстић развио три нова курса-предмета (Политички системи азијских земаља, Политички системи Латинске Америке и Компаративни политички системи и економска транзиција) који су високо вредновани од студената основних, мастер и докторских студија. Кандидат је чест предавач по позиву на научним скуповима у земљи и иностранству. Наставно-педагошка компетентност колеге проф. др Зорана Крстића потврђена је и ангажовањем у бројним комисијама за оцену и одбрану, као и менторствима у изради дипломских, специјалистичких, магистарских, мастер и докторских радова. Од избора у последње звање под његовим менторством урађене су две докторске дисертације, две магистарске тезе, четрнаест мастер радова (теза) и четири специјалистичка рада.

Докторске дисертације:

1. Илић, Владимир. **Претпоставке и домаћаји демократије у западно-европским мултиетничким друштвима** (одбрањена: 15. јуна 2012. године);
2. Дејановић, Момир. **Упоредна анализа изборних програма релевантних политичких партија у Босни и Херцеговини, Србији и Хрватској у периоду 2002-2012.** (одбрањена: 27. марта 2014. године);
3. Бајагић, Душан. „**Упоредна анализа државне администрације у политичким системима Вајмарске републике, Француске Треће републике и Краљевине СХС/Југославије**“ (пред одбраном).

Магистарске тезе:

1. Симоновић, Предраг. **Демократизација у Африци: процеси и препреке (методе случаја: Гана, Нигерија, ДР Конго),** (2011. године);
2. Мрвић, Марина. **Место и улога политичке завере у савременим политичким системима,** (2010. године).

Мастер радови (тезе):

1. Аддор, Алехандре. **Политички процеси демократизације и консолидације демократије у Бразилу и Србији (2000-2011): упоредна анализа,** (2014. године);
2. Крсмановић, Александра. **Национални идентитет и суверенитет Мексика: изазови демократизације и модернизације,** (2014. године);
3. Беара, Немања. **Левичарски тероризам у Колумбији,** (2013. године);
4. Клиндић, Владимир. **Перонизам као политички покрет и модел друштвеног развоја у Аргентини,** (2013. године);
5. Злајић, Тамара. **Савремени процеси политичке и друштвене транзиције на Куби: перспективе и изазови,** (2013. године);

6. Кулашевић, Александар. **Фактори политичке дестабилизације држава андске регије (Колумбија, Боливија и Перу)**, (2013. године);
7. Зорић, Бојан. **Ауторитарна владавина појединаца као одлика политичких система држава Латинске Америке**, (2013. године);
8. Ердељан, Ивана. **Упоредна анализа савремених терористичких организација у региону Балкана и Латинске Америке**, (2013. године);
9. Сурлић, Стефан. **Примена консочијативног модела демократије у етнички подељеном друштву**, (2012. године);
10. Баљкас, Филип. **Популизам и консолидација демократије у Латинској Америци**, (2012. године);
11. Јовичић, Иван. **Римокатоличка црква као друштвено-политички фактор у Латинској Америци**, (2012. године);
12. Вујовић, Данило. **Утицај президенцијализма на настанак и развој персоналистичке власти у Бразилу**, (2012. године);
13. Којић, Милена. **Model of the regional state in Europe: a comparative analysis with focus on the Republic of Serbia**, (2010. године);
14. Војнић, Сања. **Organization of power in USA and states of Former Yugoslavia (Serbia, Montenegro, Croatia): comparative analysis**, (2009. године).

Специјалистички радови:

1. Смиљковић, Ана. **Основна обележја савременог политичког система НР Кине** (2011. године);
2. Дрљевић, Радош. **Основне карактеристике савременог партијског система Јапана**, (2011. године);
3. Лазић, Бранко. **Положај Палестинске самоуправе у оквиру државе Израел**, (2010. године);
4. Ајзенхамер, Владимир. **„Три лица ислама“: компаративна анализа политичких система Турске, Саудијске Арабије и Ирана**, (2010. године).

Поред ових активности кандидат је својим бројним препорукама омогућио низу студената да наставе школовање или се усавршавају на реномираним високошколским установама у иностранству. Кандидат је био председник комисије за избор сарадника за ужу научну област Политички системи на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, као и члан комисије за избор доцента, односно ванредног професора за ужу научну област Политички системи земаља Југоисточне Европе Факултета политичких наука у Бања Луци.

Поред ових активности кандидат је својим препорукама омогућио низу студената да наставе школовање или се усавршавају на реномираним високошколским установама у иностранству.

2.9. *Активност у научним и стручним организацијама* - Кандидат је све време ангажован у раду научних и стручних организација. Заменик је председника Програмског савета за мултидисциплинарне дипломске академске студије на енглеском језику (Joint Master), област: “Европска и међународна политика управљања кризом“ (European and International Policies and Crisis Management); предавач је на Дипломатској академији Министарства спољних послова Републике Србије („Основи политичког и привредног система Србије“). Члан је научног одбора међународне конференције „Безбедност у постмодерном амбијенту“ (Центар за стратешка истраживања националне безбедности - ЦЕСНА Б). Поред тога, он је активно учествовао на великом броју округлих столова и дебата у организацији различитих института, факултета и стручних организација на теме које су у пољу његовог научног рада и интересовања.

3. Објављени радови (библиографија)

Кандидат др Зоран Крстић објавио је велики број научних радова – монографија, чланака и студија у научним и стручним часописима, саопштења са научних скупова, итд. Од почетка каријере он је објавио пет монографије самостално, приредио тематски зборник радова и публиковао више од тридесет научних и стручних радова у низу зборника и научних часописа. Од избора у претходно звање, колега др Зоран Крстић објавио је монографију, научни зборник (приређивач) и више научних радова у научним часописима и зборницима.

Списак научних радова од избора у звање ванредног професора

Монографије

1. **„Латинска Америка - изазови и препреке демократизације“**, Монографија, Факултет политичких наука и Чигоја штампа, Београд, стр. 235, ИСБН: 978-86-84031-75-6. (М42 - 5 бодова)
2. **„Компаративна политика - есеји“**, Монографија, Приређивач, Факултет политичких наука и Чигоја штампа, Београд, 2014. године, стр. 160, ИСБН: 978-86-84031-73-2. (М42 - 5 бодова)

Чланци у часописима и прилози у зборницима

1. **„Источно-азијске вредности као модел културног и друштвеног развоја“**, *Теме*, Ниш, Бр. 1/2014 (јануар-март), стр.263-282, UDK 316.7(5-11). (М24- 4 бода)
2. **„Персонализација власти, популизам и каудиљизам у Латинској Америци“**, *Српска политичка мисао*, 1/2014, Год. 21, Вол. 43, стр. 215-234, UDK 321.64(8) (М24 - 4 бода)

3. **„A Comparative Analysis of Democratisation Process in Mexico and Poland”,** *Српска политичка мисао*, 3/2013, Год. 20, Вол. 41, стр.147-165, UDK 321.7 (72+438). (М24 - 4 бода)
4. **„Федерализам и деволюција као претпоставке демократизације у подељеним друштвима“,** *Статус*, (Магазин за политичку културу и друштвена питања), Мостар, Бр. 17, пролеће 2014, стр. 115-125. (М23 - 4 бода)
5. **„Етнизација политике у Латинској Америци: случај Еквадора и Перуа“,** *Политичка мисао*, Факултет политичких знаности Свеучилишта у Загребу, Загреб, Вол. 51, No. 2/2014., ISSN 0032-3241, UDK 32(05), (М23 - 4 бода)
6. **„Безбедносни изазови у савременом Мексику: спрега државе са нарко-картелима“,** *НБП - Журнал за криминалистику и право*, 2/2014, ISSN 0354-8872, UDK 343.98 (М51 - 3 бода)
7. **„Перонизам као модел друштвеног и политичког развоја: савремени аргентински мит“,** *Међународни проблеми*, 1-2/2014. ISSN 0025-8555, UDK 327 (М51 - 3 бода)
8. **„Суицидни бомбашки напади исламистичких терористичких организација“,** *Војно дело*, лето/2014, ISSN 0042-8426, UDK 355/359 (М51 - 3 бода)
9. **„Национална држава у ‘загрљају’ глобализацијског Левијатана“,** *Теме*, Ниш, Бр. 3/2009 (јул-септембар), стр. 993-1009, UDK 321.01: 316.32(100) 323.1(100). (М24 - 4 бода)
10. **„Будућност и перспективе демократије у подељеним друштвима“,** *Зборник радова*, Међународни научни скуп, „Православље и мондијализам“, Центар за стратешка истраживања националне безбедности, ЦЕСНА-Б, Београд, 2012, стр. 79-93, UDK 271.2-67.316.32 (082), ISBN 978-86-85985-22-5. (М31 - 3 бода)
11. **„Security as a Condition of Democratization - Example of Sub-Saharan Africa“,** *Зборник радова*, Међународни научни скуп, „Дани Арчибалда Рајса“, 3-4 . март 2014. године, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2014, II том, стр. 241-249, UDK 351.86(5), ISBN - 978-86-7020-279-5. (М31 - 3 бода)
12. **„Односи Србије са Грчком и Албанијом: нови изазови и перспективе“,** *Зборник радова*, Међународни научни скуп, „Србија у Југоисточној Европи“, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2013, стр. 309-316, UDK 327(497.11:4-12)(082), ISBN 978-86-7067-183-6. (М31 - 3 бода)
13. **„Политички системи Латинске Америке“,** Хрестоматија (Приређивач) Факултет политичких наука, Београд, 2012.

Рецензије научних радова

1. **Реформа локалне самоуправе у државама Вишеградске групе**, *Институт за међународну политику и привреду*, Београд, 2013. (аутор: Јазић Александар).
2. **Трансформација политичког састава Гватемале - од банана републике до најнеквалитетније демократије Латинске Америке**, *Анали Хрватског политолошког друштва*, Vol. 9, No. 1, Ожњак 2013. (ауторка: Станишић, Лидија-Кос).

Списак научних радова објављених пре избора у последње звање:

Монографије

1. **Модерни недемократски режими насиља**, Факултет политичких наука и Чигоја штампа, Београд, 2008, стр. 99, ISBN 978-86-7558-625-8
2. **Политичка улога и моћ парламента у парламентарним системима**, Институт за политичке студије, Београд, 2008, стр. 183, ISBN 978-86-7419-163-7
3. **Савремени политички системи земаља Југоисточне Азије**, Службени гласник, Београд, 2007, стр. 266, ISBN 978-86-7549-635-9

Чланци у часописима и прилози у зборницима

1. „Глобализација и десуверенизација“, *Нова српска политичка мисао*, Београд, Вол. XVI (2008), No.1-2, стр. 189-205, UDK: 316.32:342.22
2. „**Ideological, legal and structural profil contemporary parties and party systems**“, *Српска политичка мисао*, Београд, Год. XV Вол. 21, No. 3-2008, стр. 51-64, UDK: 329.05
3. „**Парламентарна контрола владе**“, *Српска политичка мисао*, Београд, Год. XV Вол. 20, No. 1-2/2008, стр. 117-142, UDK: 342.53:342.51
4. „**Political and Institutional Development and Prospects for the Belgian Consociation**“, *Review of International Affairs*, Beograd, Vol. LIX, No. 1129, January–March 2008, pp. 26-31, UDK: 321.02:321.727:321.011.5 (493)
5. „**Демократизација Балкана као фактор и катализатор стварања савеза држава**“ у зборнику: *Међудржавни форуми за сарадњу у Европи: упоредни модели*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, ISBN: 978-86-7067-100-3, 2007, стр. 240-250.
6. „**Савремени процеси транзиције и демократизације у Југоисточној Азији**“, *Међународна политика*, Институт за међународну политику и привреду, Бр. 1110, Април-Јун 2003, стр.75-79.

7. „Партијски систем Чешке Републике у процесу реконституисања и демократске консолидације“, *Теме*, 3-4/2000, стр. 227-256, UDK 329.051::321.7
8. „Упоредивање политичких система у делу Доситеја Обрадовића“, зборник радова *Живот и дело Доситеја Обрадовића*, Српска академија наука и уметности (САНУ), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000, стр. 165-173.
9. „Савремени модели институционалне конфигурације власти“, *Српска политичка мисао*, бр. 1-4/1998, стр. 161-186, UDK: 321.7
10. „Положај и улога парламентарних одбора у савременим парламентима западноевропских демократија“, *Гласник права*, књига 6 (1997), стр. 79-89.
11. „Десница и левица у посткомунистичким земљама“, *Теме*, 3-4/1997, стр. 355-367, UDK: 316.323.73'713
12. Одредница „Милитаризам“, *Енциклопедија политичке културе*, Савремена администрација, Београд, 1993, стр. 663-668.
13. Приказ књиге „Либерализам, популизам и демократија“ (аутор: Милан Матић), *Архив за правне и друштвене науке*, бр. 1/1993.
14. Приказ књиге „Историјски фијаско - система моноорганизационе хијерархије - године распада (1987-1992)“ (аутор: Најдан Пашић), *Архив за правне и друштвене науке*, бр. 1/1997.

4. Приказ достављених радова

1. Књига: **Латинска Америка - изазови и препреке демократизације**, Факултет политичких наука и Чигоја штампа, Београд, стр. 235, ISBN: 978-86-84031-75-6.

У време када је у нашој политиколошкој и стручној литератури, посебно компаративистици, преовлађује интересовање за проучавањем европских политичких система, и оних западно-демократских полиархија, и оних „ново-демократских“ источно-европских, појавила се књига др Зорана Крстића, која је посвећена једном другом свету и региону – земљама Латинске Америке. Мултиполарност света на почетку XXI века и промењена структура међународних односа рефлектује се и на пољу компаративне политичке науке која чини већи заокрет у правцу својих истраживања ка другим све утицајним светским регионима, попут азијско-пацифичког, централно-азијског, латиноамеричког или северно-афричког. Ова студија професора др Крстића представља снажан стимулативни подстицај за даља и дубља истраживања појединих региона у свету из компаративне перспективе. Ради се о целовитој и озбиљној научној студији о политичким системима, процесима и институцијама, односно токовима и тенденцијама развоја појединих земаља латиноамеричког континента. Стога студија заслужује посебну пажњу и интерес политичких посленика и

аналитичара који се баве кретањима, догађајима и искуствима на међународном и регионалном плану.

Од посебног значаја је чињеница да се ради о региону који обилује бројним специфичностима, контрадикторностима и изазовима, који га чине различитим и другачијим у односу на друге светске регионе. Осим тога, регион Латинске Америке се последњих деценија налази у изузетно динамичном, екстензивном, али неретко и турбулентном процесу социјално-економског и демократског развоја. Међутим, како се ради о земљама које својим географским, историјским, политичким и културним наслеђем имају неке заједничке карактеристике али и бројне специфичности, аутор се определио за проблемско-системски приступ и студију случаја. Поред увода и закључка, резултати истраживања систематизовани су у два дела и неколико поглавља у оквиру ових делова.

Први део књиге под насловом „**Основне карактеристике политичких система земаља Латинске Америке**“ чине три поглавља: а) „Приступи у проучавању политичких система“; б) „Детерминанте и фактори развоја држава и политичких система“; в) „Модел корпоративно-патерналистичке државе у Латинској Америци“. У првом делу аутор идентификује и интерпретира више приступа у анализи политичких пројеката, односно процеса и смерова даљег развоја држава региона Латинске Америке. Аутор указује на читаву лепену различитих приступа који су повезани и међусобно условљени. Истиче се посебан значај историјско-културолошког и цивилизацијског приступа, преко неолибералног економског, неoinституционалног и патерналистичког, па све до (псеудо)демократског приступа. С обзиром на сложеност и мулти-диверсификованост посматраног региона, односно предмета проучавања, аутор се определио за синкретички мултифакторски приступ који комбинује поменуте приступе и факторе анализе. У оквиру другог поглавља, које аутор идентификује и презентује основне факторе, односно системске варијабле које профилишу природу и карактер политичких процеса у Латинској Америци. То су следећи делови: 1) Основне одлике региона Латинске Америке; 2) Општа обележја и класификација политичких система земаља Латинске Америке; 3) Персонализам и традиција владавине ауторитета у земљама Латинске Америке; 4) Римокатоличка црква као друштвени и политички фактор у Латинској Америци; 5) Улога и утицај војске на политичке процесе у земљама Латинске Америке; 6) Модел корпоративно-патерналистичке државе у земљама Латинске Америке; 7) Модел президенцијализму у Латинској Америци; 8) Процеси демократизације и консолидације демократских поредака у Латинској Америци.

Аутор ове књиге, на врло прегледан и концизан начин, анализира концепт региона у компаративној перспективи и посебно истиче да је Латинска Америка на почетку XXI века постала континент у „моди“ са изразитим друштвеним, политичким и економским динамизмом. Али, то је континент специфичне ауторитарне политичке културе, племенске традиције и јаког наслеђа прошлости што прилично онемогућава или ограничава развој друштва и државе. Од осамдесетих година XX века регион Латинске Америке почео је да симболизује економски просперитет, убрзан привредни раст, али и политичку стабилност. Регион Латинске Америке, према мишљењу аутора, представља прави калейдоскоп политичких принципа, идеја и институција. Земље овог региона спадају у ону групу држава у развоју чије политике и политичке системе, као и

њихове перспективе није лако разумети али ни предвидети даљи развој. Спектар различитости политичких система креће се од про-левичарског и демагошког популизма (Венецуела, Колумбија, Боливија), преко про-социјалистичких режима (Бразил, Чиле), мешовитог квази-вишепартијског нео-институционализам (Мексико), стабилне прото-демократије (Аргентина), до аутентичног про-комунистичког једнопартизма (Куба), семи-демократије (Салвадор, Никарагва, Хондурас) и стабилне неконсолидоване демократије (Перу).

Аутор детаљно анализира модел латиноамеричког presidencyализма и врши класификацију на: а) популистички presidencyализам (Аргентина, Бразил); б) империјални хиперpresidencyализам (Мексико); в) „каудиљски” presidencyализам (Перу, Чиле) и г) нелимитирани presidencyализам (Венецуела, Боливија, Колумбија).

Историјски гледано, државе Латинске Америке изграђивале су своје политичке системе по узору на системе плуралистичко-полиархичне демократије, али се они нису развијали као у земљама које су узимане за узор већ су најчешће доминирали аутократски режими. Овако недовршени државни системи, дубоко социјално и расно подељени постају погодни за развој ауторитарног начина владавине и отпора слабим државним владама. Мачизам, трибализам и традиција харизматичних локалних вођа, који имају стварну власт на одређеној територији стварају посебан тип ауторитарног вође - *El caudillo* - који је постао карактеристичан за Латинску Америку. Овакав тип политичара био је и остао доминантан више у руралним него у урбаним деловима земаља Латинске Америке. Оданост људи круни иберијских монарха не замењује оданост држави и вера у њене институције, већ оданост вођи, каудиљу, као идеалу моћи и власти. Друштва Латинске Америке имају традицију веровања у харизматичне вође, као једини одговор на слабе и недовољно развијене државне институције, које немају политичких и економских капацитета да им се супротставе.

Посебно поглавље у првом делу рада посвећено је анализи утицаја, улоге и значаја цркве и војске у политици и политичком животу земаља Латинске Америке. У прошлости су то била два главна стожера или полуге моћи и власти, али и данас је њихово присуство и уплив на политичку сцену веома изражено и видљиво. Анализа процеса демократизације и консолидације демократије у региону Латинске Америке заузима посебно место у овом раду.

Други део књиге под насловом „**Студије случаја: компаративна анализа**“ бави се упоредном, контекстуалном и монографском анализом појединих узоритих политичких система овог региона: Бразила, Аргентине, Чилеа и Мексика. Наслови поглавља су: 1) Бразилски консоциациони presidencyализам; 2) Аргентински популистички presidencyализам; 3) Чилеански „каудиљски“ presidencyализам и 4) Мексички империјални хиперpresidencyализам. Аутор у овом делу књиге проучава настанак и развој поменутих политичких система, хоризонталну и вертикалну организацију власти, изборе и изборне системе, политичке партије и партијски систем. Део анализе у усмерење и на тенденције, токове и перспективе будућег развоја ове четири латиноамеричке државе. Користећи синдром карактеристика и историјско-компаративну анализу аутор износи основне претпоставке односно предуслове за демократизацију политике и државе, али указује и на препреке за успостављање стварног демократског поретка у земљама Латинске Америке.

Настојање аутора да се контекстуално-експликативним приступом сагледају актуелни политички процеси, економски токови и демократске перспективе развоја земаља латиноамеричког региона, као и да се предвиде будућа кретања и нови изазови демократизације овог веома динамичног региона дају значајан квалитет ове књиге. Књига „Латинска Америка - изазови и препреке демократизације“, аутора др Зорана Крстића представља садржајно, интересно и корисно научно шtivo, како за академску заједницу, тако и за стручну и ширу јавност. Истовремено, ова књига представља и својеврсни путоказ и оквир за нека дубља и садржајнија истраживања из области компаративних регионалних студија и упоредних политичких система. Ова књига својим прегледним и конзистентним садржајем представља значајан допринос развоју студија упоредне политике и савремених политичких система у Србији.

2. Књига: „**Компаративна политика - есеји**“, Приређивач, Факултет политичких наука и Чигоја штампа, Београд, 2014.године, стр. 160, ISBN: 978-86-84031-73-2.

Књига „Компаративна политика - есеји“ је научни зборник сачињен од осам студија о различитим аспектима компаративне политике. Умећем и знањем приређивача они су обједињени у складан мозаик савремених трендова и феномена различитих политичких система. Сложена природа и карактер савремених међународних односа одсликава се и у истраживачкој заинтересованости за проучавањем различитих проблемских тема и политичких феномена који изазивају позорност како научних посленика, тако политичких делатника. Од уводне студије, својеврсног методолошког оквира зборника, преко седам тематски различитих студија формира се слика сложених и различитих процеса и појава у компаративној политици који наизглед имају ограничен утицај у националним оквирма, а у ствари се ради о феноменима који, директно или индиректно, тангирају бројне државе и утиче на функционисање политичких установа у различитим регионима. Консоцијација, последице изборних система, друштвени расцепи, функционисање подељених друштава, партијски систем, федерализам, нација и религија само су неке од централних тема есеја који се анализирају у конкретним условима, националним оквирима политичких система низа држава у различитим регијама, али са јасним теоријским матрицама и компаративним паралелама.

Садржај зборника отвара уводна студија под називом *Компаративна политика: теоријски и методолошки осврт*, кандидата др Зорана Крстића. Ова студија представља својеврсни експозе стања у компаративној политици. У овој студији аутор даје приказ стања компаративне политике као једне од кључних поддисциплина политичке науке. Посебно се анализира настанак и генеза компаративне политике, улога и значај компаративне методе и приступа у компаративним истраживањима. Део рада посвећен је компаративним регионалним студијама које данас све више постају значајан и незаобилазан истраживачки сегмент у проучавању политичких система и држава у појединим светским регионима и глобализованом свету. Аутор потенцира две вертикале ове политиколошке дисциплине. Прву чини јасно дефинисан предмет истраживања: уставни дизајн и политички процеси у политичким системима. Функционисање политичких установа и деловање актера у контекстуалним условима

обликовани историјом, економијом, етничким саставом, религијском конфигурацијом, војном снагом, регионалном позицијом, и сл. супстанција је компаративне политике која је изложена дејству разних актера и сила интереса, тежњи, очекивања и намера различитих актера. Другу вертикалу чини јасна методологија заснована на компаративној методи са развијеним аналитичким инструментаријом који омогућава истраживачима како проучавање институционалног дизајна и политичких процеса у конкретним политичким системима, тако и генерализације шире, теоријске важности, омеђујући тако посебан истраживачки терен у пољу политичких наука. Указујући на актуелне проблеме и дилеме компаративне политике аутор и приређивач формира методолошки оквир за анализу конкретних феномена који су предмет разматрања у студијама које следе.

3. **„Источно-азијске вредности као модел културног и друштвеног развоја“**,
Теме, Ниш, Бр. 1/2014 (јануар-март), стр. 263-282, UDK 316.7(5-11).

Предмет истраживања у овом раду јесте контекстуална анализа и експликација „источноазијских вредности“ као специфичног модела, односно концепта и вредносног система који функционише и „живи“ скоро четврт века. Смисао рада је да се из данашње теоријске перспективе препознају и сагледају неки нови изазови и препреке, али и предности и мане у досадашњој примени овог специфичног модела развоја азијске државе и друштва. Иначе, питање шта су „источноазијске вредности“ методолошки је прилично дискутабилно и доста политизовано. Идеја источноазијских културних вредности прожима све друштвене и политичке институције азијских земаља. Текст се састоји из три дела. У првом делу теоријски се обрађује суштина идеје и концепта „источноазијских вредности“, и проблематизује се дефиниција истих. У другом делу се анализирају конститутивни елементи концепта „источноазијских вредности“ као фактора детерминисања политичког живота и друштвеног развоја у Источној Азији. Трећи део рада бави се интерпретацијама „источноазијских вредности“ кроз упоредну анализу сингапурског и универзалистичког концепта.

Концепт „источноазијских вредности“ на почетку XXI века не представља кохерентан и монолитан блок који би се могао супротставити концепту либералне демократије. Данашње интелектуалне и политичке расправе више представљају рефлексију азијске политике, али не нужно и источноазијских вредности. Готово свака од источноазијских вредности постоји у одређеном степену и обиму и у западним друштвима. Компетиција између конзервативних и либералних, односно ауторитарних и демократских тенденција јесте, заправо, сукоб два региона и два модела развоја. У западном либерално-демократском свету постојао је проблем дефинисања тзв. „заједничког добра“ и дилема како то помирити са аспирацијама индивидуализма и слободе. Слична дилема постоји и у Азији. Готово све владајуће политичке елите наглашавају потребу за успостављањем „амбијента друштвеног и политичког поретка“, али је појам и значење односно тумачење тзв. „заједничког добра“ увек у интересу одређених партикуларних група и организација. Овај трајни демократски пардокс је посебно оживео у источној Азији са брзим променама и контроверзним односом између економског развоја и политичке либерализације.

4. **„Персонализација власти, популизам и каудилџизам у Латинској Америци”**, *Српска политичка мисао*, 1/2014, Год. 21, Вол. 43, стр. 215-234, UDK 321.64(8)

Предмет анализе у овом раду јесте проучавање феномена персонализације и „каудилџизације“ политике, власти и демократије у државама Латинске Америке. У овом региону постоји дуга и дубока традиција персоналистичког, популистичког и аутократског политичког вођства. Основна тема овог истраживања јесте проучавање персоналистичко-аутократске и популистичке парадигме која доминира у готово свим сегментима латиноамеричког друштва. Намера аутора је да појасни све релевантне чиниоце, који доводе до превеликог утицаја појединаца на целокупну политичку сцену држава региона и практично до немогућности његовог искорењивања. У спектар чинилаца који детерминишу модел латиноамеричког персонализма спадају од католичке цркве, војске, безбедносних служби, преко мултирасног и мултиетничког порекла становништва, до постојећег социјалног статуса и нарко картела. Предмет проучавања у овом раду базира се на претпоставци о континуитету јаким, харизматичним и ауторитарним лидера у политичким системима скоро свих држава Латинске Америке. Повод за писање овог рада налази се у ауторитарној традицији овакве политичке конструкције у готово свим државама континента и отпорности персоналистичко-клијентелистичког система владавине у односу на већину егзогених и ендогених фактора.

5. **„A Comparative Analysis of Democratisation Process in Mexico and Poland”**, *Српска политичка мисао*, 3/2013, Год. 20, Вол. 41, стр.147-165, UDK 321.7

Тема проучавања овог рада, писаног на енглеском језику, је компарација процеса демократизације који се догодио у две анализиране земље - Мексику и Пољској. Осим заједничке политичке прошлости и ауторитарне природе режима, ове две земље се разликују, готово, у сваком погледу: географском положају, историји, култури и политици. Циљ овог рада је да се открију сличности и разлике процеса демократизације, као и да се дође до сазнања у ком степену је демократизација универзални процес. У току 20. века многе државе су се трансформисале из недемократских у демократске. Тај процес се истовремено догађао на различитим и удаљеним континентима и захватио је државе потпуно различитих политичких и економских система. Главни разлог проучавања демократизационих процеса јесте откривање услова и путева односно праваца који су водили ка политичкој демократији. Аутор је у овом раду анализирао и компарирао процесе демократизације у Мексику и Пољској у контексту ширих демократизационих теорија. Период реформи између ауторитарног режима и демократске државе у литератури се означава као демократизација или трансформација и требало би се анализирати на два нивоа. Први ниво анализе обухвата институционалну раван и односи се на промене у политичком и економском систему. Други ниво анализе односи се на друштвене детерминанте и промене које су настале унутар друштва, као и утицај институционалних промена на политичку културу владајућих елита и опозиције.

6. **„Федерализам и деволюција као претпоставке демократизације у подељеним друштвима“**, *Статус*, (Магазин за политичку културу и друштвена питања), Мостар, Бр. 17, пролеће 2014, стр. 115-125.

Овај рад кандидата др Зорана Крстића посвећен је експликативно-компаративној анализи улоге, утицаја и значаја федерализма и деволюције власти у процесу демократизације подељених друштава. Основна сврха рада јесте да се кроз упоредни преглед теорије и праксе федерализма укаже на сродност феномена федерализације, демократизације и конституционализације политике, али и да се дође до закључка да је федерализам, као облик вертикалне организације власти, важан фактор и претпоставка демократизационих процеса. У раду ће бити примењен свеобухватни приступ у проучавању федералне динамике и демократско-институционалне архитектоники власти. Посебна претпоставка овог рада јесте да постоји снажан утицај федерализма и федералне културе на институционални дизајн, као и на процесе политичког одлучивања. Од посебног значаја за проучавање ове теме јесте фокусирана анализа интерактивног односа федерализма, президенцијализма и парламентаризма у контексту демократизације и консолидације подељених друштава. Део контекстуалне анализе усмерен је и на проучавање федерализма као облика аутономије у консociјативном моделу сегментиране демократије. Као део закључних разматрања могла би се истаћи да динамичност федерализма кроз „игру преговарања“ виших и нижих нивоа власти, с једне стране, и постојање преговарачког капацитета президенцијалних или парламентарних елита, с друге стране, у великој мери доприноси јачању и подизању демократских капацитета подељених друштава. Различити модели и врсте федерализма дају различите конституционално-институционалне оквире за етаблирање, односно развој одговарајућих демократских постулата.

7. **„Етнификација политике у Латинској Америци: случај Еквадора и Перуа“**, *Политичка мисао*, Факултет политичких знаности Свеучилишта у Загребу, Загреб, Вол. 51, Бр. 3, рујан 2014, ISSN 0032-3241, UDK 32(05)

Овај чланак се бави анализом процеса мањинске етнификације политике у политичким системима Еквадора и Перуа. Посебан фокус истраживања усмерен је на културу Индијанаца и њихове политичке активности у поменутим државама. Овај рад проучава методе, циљеве и резултате политичке борбе Индијанаца у Еквадору и Перуу, као и узроке и разлоге неуспелог концепта изградње нације у либералном смислу. Постојање и деловање различитих политичких покрета, асоцијација и партија индијанске провенијенције у андској регији представља својеврсни показатељ буђења и јачања свести о националној припадности, али и потреби за политичким само-ангжманом. Упоредна анализа политичког положаја и улоге Индијанаца у Еквадору и Перуу показује две различите тенденције, односно два дивергентна става и захтева: непартиципирати у политичком процесу-систему (Перу), с једне стране, и повремено политички партиципирати уз доминацију друштвених покрета (Еквадор), с друге стране. Док је у Европи давно конституисана нација, у андским деловима Латинске

Америке често се развијао паралелизам политичких реалности и захтеви за „плуринационалном државом и демократијом“.

8. **„Безбедносни изазови у савременом Мексику: спрега државе са нарко-картелима“**, *НБП - Журнал за криминалистику и право*, 2/2014, ISSN 0354-8872, UDK 343.98

Кандидат др Крстић у овом раду анализира безбедносне изазове и ризике у савременом политичком систему Мексика у контексту постојања и деловања парпоретка оличеног у моћним нарко-картелима. Предмет проучавања обухвата контекстуалну анализу мексичких политичких институција и државе, с једне стране, и системску анализу организационе мреже нарко-картела, с друге стране. Текст се састоји од пет делова. У првом делу аутор даје кратак историјски осврт на корене проблема, односно путеве и канале дроге у Мексику. Други део посвећен је анализи улоге, утицаја и значаја Институционалне револуционарне партије (ПРИ) која је владала Мексиком у континуитету 71 годину, од 1929. до 2000. године. Спрегом са нарко-картелима и државним структурама Институционална револуционарна партија је успевала да методама мита и корупције наметне специфичну ауторитарну парадигму владања и онипотентне контроле над целокупним политичким и друштвеним животом у земљи. У трећем и четвртом делу рада аутор даје упоредни приказ структуре и методе деловања нарко-картела у Мексику и Колумбији и износи податке који показују неке сличности, али и разлике у погледу стратегије борбе против нарко-картелизма. Пети део рада фокусиран јена природу и карактер мексичке демократије која поприма одлике дефектне и доменске демократије са озбиљним тенденцијама ка успостављању својеврсне *нарко-демократије*.

9. **„Перонизам као модел друштвеног и политичког развоја: савремени аргентински мит“**, *Међународни проблеми*, 1-2/2014, ISSN 0025-8555, UDK 327

Предмет анализе у овом раду јесте проучавање настанка и развоја феномена перонизам, најважнијег политичког покрета и идеологије у Аргентини, можда и у целој Латинској Америци у XX веку. Циљ рада је да се перонизам представи као политички покрет који је настао за време Хуана Доминга Перона средином прошлог века, али покрет који је наставио да егзистира, траје и после одласка са политичке сцене Перона. Временом је перонизам постао и нешто више од политичког покрета или модела развоја, па се готово може окарактерисати као мит. Данас је перонизам један од кључних чинилаца друштвеног развоја у Аргентини. Фокус истраживања усмерен је на представљање и експликацију појмова који се углавном везују за Перона, његов покрет и владавину као што су популизам, президентијализам и персонализација власти. У овом раду биће анализирани услови, чињенице и околности у којима је перонизам настао и трајао упркос многим критикама и спорењима како у научној литератури, тако и у аргентинском друштву.

10. **„Суицидни бомбашки напади исламистичких терористичких организација“, *Војно дело*, лето/2014, ISSN 0042-8426, UDK 355/359.**

Овај рад се бави емпиријском и експликативном анализом савременог глобалног феномена који је познат под називом суицидни бомбашки тероризам. Самоубилачки бомбашки напада представљају један од начина борбе у условима асиметричног ратовања од стране исламистичких терористичких организација. Суицидни напади јесу највирулентнији и најзаstraшујући облик тероризма у савременом свету. Поред анализе припреме, реализације и директних последица ових напада, предмет проучавања овог рада усмерен је на незаобилазну теолошку, али и психо-социјалну димензију актера у самоубилачким активностима. Рад обухвата подробну анализу и других узрока који младе муслимане наводе на одлуку да прибегну извршењу ових врста терористичких активности, дајући им притом нову димензију у односу на њихове историјске претходнике.

11. **„Национална држава у ‘загрљају’ глобализацијског Левијатана“, *Теме*, Ниш, Бр. 3/2009 (јул-септембар), стр. 993-1009, UDK 321.01: 316.32(100)**

Кандидат у овом раду анализира динамичан интерактиван однос националане државе и глобализације. Држава се схвата као политичка заједница коју је формирало територијално дефинисано становништво подложно једној власти. Место и улога државе у ужем смислу могао би се одредити као унутрашњи круг у слици са три концентрична круга организованих према логици кинеске кутије: а) држава; б) политички систем и ц) друштво. Класично одређење државе обухвата три елемента: територију, становништво и суверену власт. У ужем тзв. класном веберовском смислу држава је организација владајуће класе која располаже монополом легитимне физичке принуде. У ужем, организационом смислу држава представља организацију политичких актера: политичких партија, интересних група, група за притисак, политичких покрета, невладиних организација, појединаца као бирача итд. У најужем функционално-институционалном смислу, држава је организација политичке власти: извршне, законодавне и судске власти. Ново доба које је почело са процесом глобализације радикално је изменило напред поменути слике државе. Уместо државе као суверене власти добили смо државу са битно ограниченом влашћу. Талас глобализације је довео до промене статуса и улоге националних држава у процесу формирања савременог глобалног система тј. задирања „супранационалних“ организација, попут ММФ-а, Светске банке и Европске уније, у унутрашње ствари суверених држава. Последица тога јесте редукција националног суверенитета.

12. **„Будућност и перспективе демократије у подељеним друштвима“**, *Зборник: Православље и мондијализам*, Центар за стратешка истраживања националне безбедности, ЦЕСНА-Б, Београд, 2012, стр. 79-93, UDK 271.2-67.316.32 (082), ISBN 978-86-85985-22-5.

Предмет истраживања овог рада јесте контекстуална анализа претпоставки, домаћаја и успешности демократије у подељеним и мултиетничким друштвима. Проучавање начина функционисања и ефикасности демократије у подељеним друштвима тзв. западних полиархија је истовремено и оквир за проналажење неких конкретних и практичних искустава за мање развијена етнички сложена друштва. Истраживање дивергентних мултиетничких демократских система западноевропских земаља интригира постојање сложених националних, културних, језичких и верских структура које у приличној мери детерминишу и обликују савремене политичке процесе и односе. Положај, улога и утицај појединих етничких заједница, које све више истичу своју националну компоненту и особеност у протеклим деценијама, постало је отворено питање и изазов за многе политичко-управљачке елите. Дубље и целовитије проучавање савремених проблема и изазова демократије у сегментираним и подељеним друштвима западних демократија претпоставља и захтева системско-структурални и контекстуални приступ. Примена упоредног метода у проучавању политичко-институционалних питања, која су битна за разумевање односа у датим мултиетничким друштвима, неопходна је за квалитетно разумевање датих односа.

13. **„Security as a Condition of Democratization - Example of Sub-Saharan Africa“**, *Зборник радова*, Међународни научни скуп, „Дани Арчибалда Рајса“, 3-4 . март 2014. године, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2014, II том, стр. 241-249, UDK 351.86(5), ISBN - 978-86-7020-279-5.

Овај рад, писан и објављен на енглеском језику, бави се анализом односа безбедности и демократизације, односно проучавањем безбедности као предуслова за демократизацију у региону Супсахарске Африке. Већина земаља афричког континента требало би да започне транзиционе процесе од симболичке или протоколарне демократије ка стварној и функционалној демократској структури. Потребно је да се имплементирају суштинске промене у друштву које су важне за истинску посвећеност демократским и безбедносним реформама. Афричке политичке елите креирају и управљају политичким процесима у складу са својим партикуларно-племенским интересима без озбиљних намера да конституишу и ојачају политичке институције. Постојање слободних и поштених избора јесте предуслов за демократизацију друштва и повећање безбедности грађана. У већини земаља афричког континента овај услов још увек није остварен јер етнички и племенски лидери чврсто држе у својим рукама све полуге утицаја и моћи. Неопатримонијални и клијентелистички односи прожимају све слојеве афричког друштва и они представљају инхибиторни фактор за развој демократских и безбедносних институција. Овај проблем, истиче аутор, је присутан и у другим регионима света, али је најочитији и најизраженији у афричким друштвима која су неспремна и неспособна да превазиђу трибалне и патримонијалне оквире друштвеног развоја.

14. „Односи Србије са Грчком и Албанијом: нови изазови и перспективе“, *Зборник: Србија у Југоисточној Европи*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2013, стр. 309-316, UDK 327(497.11:4-12)(082), ISBN 978-86-7067-183-6.

У овом раду анализирају се савремени међудржавни односи између Србије, Албаније и Грчке. Данас се они налазе на узлазној путањи и у усмерени су ка политици договора и компромиса у готово свим аспектима сарадње. Уз постојање неких објективних препрека и изазова, добра и функционална сарадња три посматране државе региона Југоисточне Европе биће од пресудног значаја за стабилност и будућност региона. Узајмно поштовање и уважавање свих постојећих разлика јесте основни предуслов за свестрану сарадњу у будућности. Националне мањине које постоје у све три анализирани државе требало би да буду мост за унапређивање и побољшавање добросуседских односа. Сарадњу у домену економије и културе јесте неопходан предуслов јачања и унапређивања политичких односа. Најбољи пут за остваривање постављених циљева јесте организовање и деловање регионалних организација и иницијатива.

5. Оцена о резултатима научног и истраживачког рада

Кандидат др Зоран Крстић је од избора у звање ванредног професора објавио је запажену и утицајну ауторску књигу, приредио тематски зборник радова и објавио већи број радова у научним зборницима, домаћим и иностраним часописима, на српском и енглеском језику. Сама чињеница да је од последњег избора објавио више различитих публикација, говори о продуктивности кандидата.

У односу на многе ауторе који пишу о темама из области компаративне политике и компаративних регионалних студија (*area studies*) научно- истраживачки рад и допринос кандидата издваја се по неколико битних карактеристика. Прво, кандидат поседује деценијама стицано знање о политичким системима, процесима и институцијама, из компаративне перспективе, у западно-европским полиархичним демократијама, а последњих година, нарочито у светским регионима Азије и Латинске Америке. То акумулирано и синтетизовано знање кандидат зналачки и умешно користи у анализи и експликацији низа специфичних тема које обрађује и о којима дуго пише и предаје. Друго, што се такође види из сваког појединачног дела свих његових многобројних радова, публикација и књига које је до сада објавио, као и из целине свих истраживања које је спровео, аутор подједнако суверено влада знањем и о тзв. „великим“ и стално актуелним питањима савремене политичке теорије, попут, президенцијализма и парламентаризма, демократије и аутократије, федерализма, деволуције и консоцијације, избора, партија и партијског система. Треће, кандидатово тематско и регионално преусмеравање последњих година са теорије компаративне политике и азијских студија на латиноамерички регион резултирало је оригиналним доприносима, који су приметни и у радовима објављеним од избора у последње звање, а аутор се и у домаћој и у иностраној академској јавности афирмисао као водећи познавалац политичких процеса, токова и догађаја у поменутом региону. Најзад, ретко

се код савремених посленика политичке науке и упоредне политике, који се баве сличним темама, може наћи неко ко је у стању да на примеру компаративних регионалних политика, процеса и развоја у земљама Азије и Латинске Америке трајно и квалитетно прати са јасним теоријским матрицама и компаративним паралелама. Кандидат веома успешно и продуктивно укршта четири, саме по себи велике и комплексне тематске целине – регионализацију, институционализацију, демократизацију и глобализацију, које се у развијенијим академским заједницама сматрају саставним деловима академске дисциплине компаративне политике.

6. Оцена резултата педагошког рада

Др Зоран Крстић већ се афирмисао као врстан предавач у различитим аспектима политичких система, уже научне области за коју се бира. О томе сведочи не само број курсева које предаје на основним, мастер и докторским студијама матичног факултета, а које је сам обликовао на основу искуства и увида у савремене трендове угледних универзитета, него и ангажовање као предавача на низу угледних универзитета у иностранству.

Када је реч о наставно-педагошком раду, оцене студената најубедљивије потврђују његов предан, компетентан и крајње одговоран наставно-педагошки приступ образовању, подстицању и индивидуалном усавршавању студената који се опредељују за политичке системе и сродне дисциплине. Под менторством кандидата урађено је низ дипломских, специјалистичких, магистарских, мастер и докторских радова. Као ментор великог броја радова студената свих нивоа студија, кандидат је показао висок степен професионалности и ажурности, као и евидентан смисао за тимски и индивидуални рад са студентима. Радови студената урађених под његовим менторством публиковани су у целисти или као радови у научним и стручним часописима.

Као ментор, председник или члан комисије, др Зоран Крстић учествовао је у одбрани више од тридесет дипломских, специјалистичких, магистарских, мастер и докторских радова. Учешће у свим облицима наставе и добра интеракција са студентима огледа се у перманентном праћењу и помагању најбољима да усавршавање наставе на курсевима високошколских установа у иностранству. Квалитет педагошког рада и односа према студентима види се и из просечене оцене којом су га оцењивали студенти основних студија (предмет: Упоредна политика) - 4,51, односно мастер студија (предмет: Политички системи Латинске Америке) - 4,81 у последњем циклусу евалуације.

III - Закључно мишљење и предлог Комисије

Др Зоран Крстић се укупним научним, педагошким и истраживачким резултатима афирмисао као зрео, одговоран и сериозан посленик политичке науке који је познат и цењен у нашој и иностраној академској заједници. Његов допринос развоју упоредних или савремених политичких система из научне области за коју се бира је већ веома видљив и препознатљив. Посебно треба поменути научни допринос др Крстића у развоју компаративних регионалних студија и академске дисциплине упоредне

политике. Професор Крстић цитиран је у више научних радова и публикација објављених у часописима, зборницима и монографијама које су посвећене компаративистици, односно упоредној политици и савременим политичким системима.

Смисао за теоријску синтезу засновану на широком спектру компаративних и емпиријских проучавања потврђен је и публикавањем бројних радова који показују континуирани развој и усавршавање кандидата. Број и врсте објављених радова, њихов обим, разноврсност тематске и проблемске оријентације које обрађују, складан спој теоријског и емпиријског приступа, одлике разумљивог стила и језика којим се уверљиво саопштавају резултати до којих је кандидат дошао, показују способност за објективну научну анализу и синтезу, као и уверљивост закључака до којих аутор долази - квалитети су које Комисија жели посебно да нагласи. Кандидат др Крстић је био ментор у изради три докторске дисертације, две магистарске тезе, четрнаест мастер радова и четири специјалистичка рада, као и више дипломских радова. Такође, био је члан Комисија за изборе у научна и истраживачка односно сарадничка звања у земљи и региону. Засновао је три нова курса на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Укупни резултати у раду са студентима свих нивоа студија потврђују да се кандидат остварио као врстан педагог дајући лични печат извођењу наставе, заснивању нових дисциплина и повезивањем наставе са сродним теоријским и практичним областима.

Увидом у укупну научно-стручну делатност и наставну активност кандидата проф. др Зорана Крстића, Комисија је утврдила да је од избора у претходно звање:

- објавио два рада у научним часописима са SCI листе, односно четири рада у међународном часопису верификованог посебном одлуком министарства;
- објавио две научне монографије/књиге;
- објавио три рада са међународног научног скупа штампана у целини;
- да је био приређивач/уредник једног тематског зборника, писац предговора и рада у истом;
- да је писац рецензије за монографију и за научни рад за часопис са SCI листе;
- да је члан у уређивачким одборима домаћих часописа и скупова, те струковних удружења у земљи и иностранству;
- да је остварио резултате у развоју научно-наставног подмлатка на факултету кроз менторство у изради дипломских радова, специјалистичких и мастер радова, магистарских теза и докторских дисертација, комисијама за израде завршних радова, односно за изборе у звања;
- да је његов целокупан наставни и педагошки рад високо оцењен од студената Факултета политичких наука, на основним, мастер и докторским студијама;

- да је остварио високе резултате на међународном плану као стални предавач на мастер студијама Универзитета „La Sapienza“ у Риму;
- да је кандидат показао способност, посвећеност и смисао за наставни рад у ужој научној области политички системи, али и другим сродним областима.

На основу изнетих чињеница, напред саопштених оцена о научном, истраживачком и наставно-педагошком раду, као и доприносу научном развоју уже научне области Политички системи, а сагласно одредбама Закона о високом образовању Републике Србије, Статута Универзитета у Београду, Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, као и Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Комисија сматра да кандидат др Зоран Крстић испуњава све услове за избор у звање **редовног професора** и предлаже Изборном већу Факултета политичких наука Универзитета у Београду да изабере др Зорана Крстића у звање **редовног професора** за ужу научну област **Политички системи** и упути предлог Универзитету у Београду на даљу процедуру.

Београд, 15. мај 2014. године

Чланови Комисије

Проф. др Вучина Васовић, редовни професор
Универзитета у Београду - Факултета
политичких наука у пензији

Проф. др Јовица Тркуља, редовни професор
Универзитета у Београду - Правног факултета

Проф. др Милан Јовановић, редовни професор
Универзитета у Београду - Факултета
политичких наука